

Suvestinė redakcija nuo 2008-06-27 iki 2015-06-02

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2004, Nr. [33-1094](#), i. k. 104503AISAK0000I-40

LIETUVOS RESPUBLIKOS GENERALINIS PROKURORAS

**Į S A K Y M A S
DĖL REKOMENDACIJŲ PATVIRTINIMO**

2004 m. vasario 25 d. Nr. I-40
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo (Žin., 2003, Nr. [42-1919](#)) 16 straipsnio 2 dalimi,

t v i r t i n u pridedamas rekomendacijas:

1. Dėl prokuroro veiklos organizuojant ikiteisminį tyrimą ir jam vadovaujant;
2. Dėl nusikalstamų veikų, padarytų laivuose tolimojo plaukiojimo metu, ikiteisminio tyrimo.

Generalinis prokuroras

Antanas Klimavičius

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2004 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. I-40 (Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2008 m. birželio 19 d. įsakymo Nr. I-86 redakcija)

REKOMENDACIJOS DĖL PROKURORO VEIKLOS ORGANIZUOJANT IKITEISMINĮ TYRIMĄ IR JAM VADOVAUJANT

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Prokuroro veiklos tikslas – ginant žmogaus ir piliečio teises bei laisves, visuomenės ir valstybės interesus greitai ir išsamiai atskleisti nusikalstamas veikas, tinkamai pritaikyti įstatymą, kad nusikalstamą veiką padaręs asmuo būtų teisingai nubaustas ir niekas nebūtų nuteistas nekaltas.

2. Prokuroras veikia pagal kompetenciją, kuri nustatyta Baudžiamojo proceso kodekse (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#)) (toliau – BPK), Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatyme (Žin., 2003, Nr. [42-1919](#)), Prokuratūros ir prokurorų kompetencijos nuostatuose ir kituose teisės aktuose.

3. Prokuroras ir ikiteisminio tyrimo įstaigos kiekvienu atveju, kai paaiškėja nusikalstamos veikos požymiai, privalo pagal savo kompetenciją imtis visų įstatymo numatytų priemonių, kad per trumpiausią laiką būtų atliktas tyrimas ir atskleista nusikalstama veika.

4. Prokuroras yra ikiteisminio tyrimo vadovas, jo nurodymai ikiteisminio tyrimo pareigūnams yra privalomi (BPK 164, 170, 171 ir 172 str.). Prokuroras sprendimus priima savarankiškai, vienvaldiškai ir vadovaujasi tik įstatymu.

II. PAGRINDINĖS PROKURORO FUNKCIJOS GINANT PROCESINES PILIEČIŲ TEISES

5. Prokuroras, organizuodamas ikiteisminį tyrimą ir jam vadovaudamas, pagal savo kompetenciją privalo:

5.1. užtikrinti ikiteisminio tyrimo teisėtumą, kad baudžiamasis procesas nebūtų pradėtas, o pradėtas būtų nutrauktas esant aplinkybėms, dėl kurių baudžiamasis procesas negalimas;

5.2. kontroliuoti, kaip laikomasi reikalavimo ikiteisminį tyrimą atlikti per kuo trumpiausius terminus (BPK 176 str.);

5.3. laiku spręsti ikiteisminio tyrimo pabaigimo klausimą;

5.4. kontroliuoti, kad ikiteisminio tyrimo pareigūnai, atlikdami ikiteisminį tyrimą, nepažeidinėtų asmens teisių, numatytų BPK 44 straipsnyje. Nustačius tokius pažeidimus, nedelsiant imtis priemonių jiems pašalinti;

5.5. spręsti procesinių prievartos priemonių taikymo būtinumo klausimą;

5.6. įstatymo nustatytais atvejais išaiškinti proceso dalyviams jų procesines teises ir užtikrinti galimybę jomis pasinaudoti (BPK 45 str.);

5.7. išaiškinti asmeniui dėl neteisėto sulaikymo ar suėmimo pažeistų teisių atkūrimo ir žalos atlyginimo tvarką, kai baudžiamasis procesas nutraukiamas dėl to, kad nenustatyta nusikalstamos veikos požymių (BPK 46 str.);

5.8. užtikrinti, kad asmuo, kuris buvo pripažintas nukentėjusiuoju ir kuris patyrė žalos dėl smurtinio nusikaltimo, iš karto būtų informuotas apie teisę gauti kompensaciją pagal Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymą (BPK 46 str.);

5.9. apie įtariamojo suėmimą pranešti vienam iš suimtojo nurodytų šeimos narių ar artimųjų giminaičių arba vienam iš suimtojo šeimos narių ar artimųjų giminaičių prokuroro nuožiūra, jeigu suimtas nenurodo jokio asmens (BPK 128 str.);

5.10. imtis priemonių pasirūpinti suimtojo vaikais ir jo turtui apsaugoti (BPK 129 str.);

5.11. užtikrinti, kad apie įtariamojo suėmimą būtų pranešta nukentėjusiajam ir išsiaiškinta, ar nukentėjusysis pageidauja, kad jam būtų pranešta apie būsimą įtariamojo paleidimą į laisvę (BPK 128 str.);

5.12. nedelsdamas pranešti Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai apie tai, kad suėmimas paskirtas kitos valstybės piliečiui, ir jeigu suimtasys pageidauja – jo valstybės diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai (BPK 128 str.);

5.13. nedelsdamas priimti nutarimą paleisti į laisvę suimtą įtariamąjį arba panaikinti jam taikomą kardomąją priemonę – namų areštą ar įpareigojimą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo arba sušvelninti šių kardomųjų priemonių taikymo sąlygas, jeigu ikiteisminio tyrimo metu išnyksta suėmimo, namų arešto ar įpareigojimo gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo pagrindai arba šioms kardomosioms priemonėms taikyti reikalingos sąlygos (BPK 139 str.);

5.14. dalyvauti darant kratas ir poėmius patalpose, kuriose yra diplomatinės atstovybės arba kuriose gyvena diplomatinės atstovybės nariai ir jų šeimos, jeigu yra diplomatinio atstovų prašymas ar sutikimas (BPK 150 str.);

5.15. imtis priemonių galimam civiliniam ieškiniui užtikrinti (BPK 116 str.);

5.16. užtikrinti, kad nebūtų skelbiami duomenys apie nepilnamečius įtariamuosius, nekentėjusiuosius (BPK 177 str.) ir asmens tapatybės duomenys apie nukentėjusįjį ar liudytoją, kuriems taikomas anonimiškumas (BPK 202 str.), o ikiteisminio tyrimo duomenys – be prokuroro leidimo;

5.17. vykdyti kitus įstatymų reikalavimus.

III. PAGRINDINĖS IKITEISMINIO TYRIMO ORGANIZAVIMO IR VADOVAVIMO JAM NUOSTATOS

6. Prokuroras, organizuodamas ikiteisminį tyrimą, pagal savo kompetenciją turi vadovautis tokiais pagrindiniais reikalavimais:

6.1. ikiteisminis tyrimas pavedamas tai ikiteisminio tyrimo įstaigai, kurios veiklos teritorijoje padaryta nusikalstama veika (BPK 174 str. 1 d.) ir kuri pagal savo kompetenciją galėtų išsamiai ir per trumpiausią laiką atlikti ikiteisminį tyrimą bei atskleisti nusikalstamą veiką (BPK 1, 2 ir 165 str.);

6.2. kitos vietovės prokurorui ar ikiteisminio tyrimo įstaigai atlikti ikiteisminį tyrimą gali pavesti aukštesnysis prokuroras per šį tyrimą kontroliuosiančios prokuratūros aukštesnįjį prokurorą, jeigu tai užtikrins greitą ir išsamų nusikalstamos veikos tyrimą (BPK 174 str. 2 d., 3 d.);

6.3. esant BPK nustatytoms sąlygoms naudotis galimybe ikiteisminį tyrimą užbaigti baudžiamuoju įsakymu ar pagreitinoto proceso tvarka;

6.4. prireikus sudaryti tyrimo grupę iš kelių skirtingų ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnų (BPK 171 str.);

6.5. esant pagrindui ir jeigu tai padės atskleisti nusikalstamas veikas bei išsamiai atlikti tyrimą per trumpiausią laiką, priimti sprendimus dėl tyrimų sujungimo ar atskyrimo;

6.6. jeigu nusikalstamos veikos tyrimas atliekamas netinkamai, pavesti jį atlikti kitai ikiteisminio tyrimo įstaigai ar kitam ikiteisminio tyrimo pareigūnui;

6.7. nušalinti gynėją, kuris naudoja neteisėtas gynybos priemones ir trukdo atlikti ikiteisminį tyrimą, atskleisti nusikalstamą veiką (BPK 49 str.);

6.8. ikiteisminis tyrimas turi būti atliekamas per trumpiausią laiką, stengiantis, kad sudėtingų bylų tyrimas truktų ne ilgiau kaip 6 mėnesius nuo pirmosios įtariamojo apklausos, nes suėjus šiam terminui ikiteisminis tyrimas gali būti nutrauktas BPK 215 straipsnyje nustatyta tvarka;

6.9. nepilnametis liudytojas ar nukentėjusysis ikiteisminio tyrimo metu turėtų būti apklausiamas ne daugiau kaip vieną kartą (BPK 186 str.);

6.10. gali būti svarstoma galimybė nutraukti ikiteisminį tyrimą dėl baudžiamųjų nusižengimų ar nesunkių nusikaltimų, jei manoma, kad likęs procesas dėl sunkių ar labai sunkių nusikaltimų galės vykti sparčiau (BPK 213 str.).

7. Organizuojant ikiteisminį tyrimą ir jam vadovaujant turi būti laikomasi tiesioginio vadovavimo ir asmeninės atsakomybės principo, t. y.:

7.1. organizuoti konkrečios nusikalstamos veikos tyrimą ir jam vadovauti pavedama vienam prokurorui;

7.2. su prokuroru, vadovaujančiu ikiteisminiam tyrimui, tiesiogiai turi būti derinami visi ikiteisminio tyrimo metu išskylantys klausimai ar problemos;

7.3. prokuroras ikiteisminiame tyrime, kuriam vadovauja, atlieka proceso veiksmus ir priima nutarimus, kuriuos atlikti ir priimti BPK priskirta prokuroro kompetencijai;

7.4. prokuroras ikiteisminiame tyrime, kuriam vadovauja, priima sprendimus dėl ikiteisminio tyrimo pabaigimo ir:

7.4.1. arba nutraukia ikiteisminį tyrimą,

7.4.2. arba pats, surašęs kaltinamąjį aktą ar pareiškimą dėl supaprastinto proceso (dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu arba pagreitinto proceso tvarka), ar nutarimą perduoti bylą teismui, kad šis taikytų priverčiamąsias medicinos priemones, perduoda baudžiamąją bylą teismui;

7.5. prokuroras kartu su ikiteisminio tyrimo įstaiga yra atsakingas už ikiteisminio tyrimo, kurį organizuoja ir kuriam vadovauja, rezultatus.

8. Jeigu apylinkės prokuratūros prokurorui organizuojant ikiteisminį tyrimą paaiškėja aplinkybės, dėl kurių nusikalstama veika tampa teisinga apygardos teismui, baudžiamoji byla, užpildžius nusikalstamos veikos statistinę kortelę (10 kortelė), perduodama apygardos prokuratūros vyriausiajam prokurorui (jo pavaduotojui) organizuoti ikiteisminį tyrimą.

9. Jeigu atliekant ikiteisminį tyrimą dėl veikos, teisingos apygardos teismui, nustatoma, kad padaryta veika nėra teisinga apygardos teismui, priėmus proceso sprendimą apygardos prokuratūros vyriausiojo prokuroro (jo pavaduotojo) pavedimu byla gali būti perduota apylinkės prokuratūros vyriausiajam prokurorui organizuoti ikiteisminį tyrimą.

10. Kai ikiteisminį tyrimą atlieka miesto ar rajono apylinkės prokuratūros prokuroras, apygardos prokuratūros prokuroras neorganizuoja šio ikiteisminio tyrimo ir jam nevadovauja.

11. Apygardos vyriausiasis prokuroras ar jo pavaduotojas gali patikrinti arba pavesti apygardos prokuratūros prokurorui patikrinti proceso veiksmų ir sprendimų teisėtumą, pagrįstumą ir duoti rašytinius nurodymus apylinkės prokuratūros vyriausiajam prokurorui dėl proceso veiksmų atlikimo (išskyrus tai, kokį nutarimą priimti) ar dėl sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo, kai ikiteisminį tyrimą baudžiamojoje byloje atlieka, organizuoja ir jam vadovauja apygardos prokuratūros veiklos teritorijos apylinkės prokuratūros prokuroras.

12. Asmeninės atsakomybės principas taikomas ir prokurorui, kuris pats atlieka ikiteisminį tyrimą arba kuriam laikinai pavedama organizuoti konkrečios nusikalstamos veikos tyrimą (ar atskirų proceso veiksmų atlikimą) ir jam vadovauti.

13. Prokuroras, atlikdamas ikiteisminį tyrimą ar atskirus proceso veiksmus arba organizuodamas proceso veiksmų atlikimą, turi teisę pasitelkti ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnus.

14. Prokuroras, atliekantis ikiteisminį tyrimą, tuo pačiu organizuoja šį tyrimą ir jam vadovauja.

15. Prokuratūros ar prokuratūros padalinio vyriausiasis prokuroras arba jo pavaduotojas, vadovaudamiesi BPK 170 straipsnio nuostatomis, pagal savo kompetenciją kontroliuoja, kaip vyksta ikiteisminis tyrimas, kai ikiteisminį tyrimą atlieka šios prokuratūros prokuroras.

16. Dėl ypatingo bylos sudėtingumo ar didelės apimties gali būti sudaryta tyrimo grupė (nurodant, kuris grupės narių vadovauja ikiteisminiam tyrimui) iš kelių prokurorų:

16.1. iš prokuratūros padalinio kelių prokurorų – padalinio vyriausiojo prokuroro ar jo pavaduotojo sprendimu;

16.2. iš prokuratūros kelių padalinių prokurorų – prokuratūros vyriausiojo prokuroro ar jo pavaduotojo sprendimu;

16.3. iš apygardos ir apylinkės prokuratūrų prokurorų – apygardos vyriausiojo prokuroro ar jo pavaduotojo sprendimu (grupės vadovu paskiriamas apygardos prokuratūros prokuroras);

16.4. iš teritorinės (-ių) prokuratūros (-ų) ir Generalinės prokuratūros prokurorų – Generalinės prokuratūros departamento (skyriaus) vyriausiojo prokuroro ar jo pavaduotojo sprendimu (grupės vadovu paskiriamas Generalinės prokuratūros prokuroras).

17. Tyrimo grupė gali būti sudaryta iš prokurorų ir ikiteisminio tyrimo pareigūnų. Sprendimą dėl tokios grupės sudarymo priima aukštesnysis prokuroras. Tyrimo grupės prokurorai atlieka ikiteisminį tyrimą ir jį organizuoja. Sudarant tokią grupę nurodoma, kuris iš prokurorų vadovauja ikiteisminiam tyrimui. Tyrimo grupės vadovas turi teisę duoti nurodymus ir pavedimus dėl tyrimo veiksmų grupės nariams (prokurorams ir ikiteisminio tyrimo pareigūnams), tačiau kiekvienas tyrimo grupės prokuroras sprendimus priima savarankiškai ir vienvaldiškai. Skundus dėl tyrimo grupės ikiteisminio tyrimo pareigūnų veiksmų ir nutarimų nagrinėja grupės vadovas, o dėl tyrimo grupės prokurorų – aukštesnysis prokuroras. Prašymus ikiteisminio tyrimo klausimais nagrinėja tyrimo grupės vadovas arba jo žodiniu ar rašytiniu pavedimu grupės prokuroras arba ikiteisminio tyrimo pareigūnas.

18. Prokuratūros ar prokuratūros padalinio vyriausiasis prokuroras arba jo pavaduotojas gali patys organizuoti konkrečios nusikalstamos veikos tyrimą ir jam vadovauti arba pagal kompetenciją pavesti tai kitam prokurorui.

19. Dėl ypatingo bylos sudėtingumo ar didelės apimties organizuoti ikiteisminį tyrimą ir jam vadovauti gali būti sudaryta grupė (nurodant, kuris grupės narių yra grupės vadovas):

19.1. iš prokuratūros padalinio kelių prokurorų – padalinio vyriausiojo prokuroro ar jo pavaduotojo sprendimu;

19.2. iš prokuratūros kelių padalinių prokurorų – prokuratūros vyriausiojo prokuroro ar jo pavaduotojo sprendimu;

19.3. iš apygardos ir apylinkės prokuratūrų prokurorų – apygardos vyriausiojo prokuroro ar jo pavaduotojo sprendimu (grupės vadovu paskiriamas apygardos prokuratūros prokuroras);

19.4. iš teritorinės (-ių) prokuratūros (-ų) ir Generalinės prokuratūros prokurorų – Generalinės prokuratūros departamento (skyriaus) vyriausiojo prokuroro ar jo pavaduotojo sprendimu (grupės vadovu paskiriamas Generalinės prokuratūros prokuroras).

20. Organizuodamas ikiteisminį tyrimą ir jam vadovaudamas prokuroras turi teisę:

20.1. reikalauti, kad ikiteisminio tyrimo pareigūnas pateiktų susipažinti baudžiamosios bylos medžiagą, derintų proceso veiksmų planą ir įvykdymo terminus, aptartų tyrimo eigą ir rezultatus;

20.2. nustatyti pranešimų apie ikiteisminio tyrimo eigą periodiškumą.

21. Prokuroras sprendžia ikiteisminio tyrimo pareigūno nušalinimo klausimą (BPK 60 str.), nagrinėja skundus dėl ikiteisminio tyrimo pareigūno proceso veiksmų ir nutarimų, prašymus ir pareiškimus dėl ikiteisminio tyrimo (BPK 62 str.).

22. Aukštesnysis prokuroras nagrinėja skundus dėl prokuroro proceso veiksmų ir nutarimų (BPK 63 str.), tačiau neturi teisės nušalinti prokurorą nuo ikiteisminio tyrimo. Prokuroro nušalinimo klausimą sprendžia ikiteisminio tyrimo teisėjas (BPK 60 str.). Vadovaudamasis Prokuratūros įstatymo 15 straipsnio 4 dalimi aukštesnysis prokuroras panaikina neteisėtą ar nepagrįstą prokuroro priimtą proceso sprendimą ir nesant proceso dalyvio skundo.

23. Prireikus prokuratūros ar prokuratūros padalinio vyriausiasis prokuroras arba jo pavaduotojas pagal kompetenciją gali pavesti atlikti ikiteisminį tyrimą kitam prokurorui ar nurodyti ikiteisminio tyrimo įstaigos arba jos padalinio vadovui, kad jis pavestų atlikti tyrimą kitam pavaldžiam pareigūnui ar jų grupei.

24. Gavęs kitos vietovės prokuroro atskirąjį pavedimą prokuroras organizuoja proceso veiksmus ir jiems vadovauja:

24.1. atskirajame pavedime nurodytus proceso veiksmus prokuroras gali atlikti pats arba pavesti atlikti ikiteisminio tyrimo įstaigai;

24.2. prokuroras privalo pats atlikti tuos veiksmus, kurie priskiriami prokuroro kompetencijai.

25. Prokuroras duoda žodinius arba rašytinius nurodymus ir pavedimus. Prokuroras privalo duoti rašytinius nurodymus ir pavedimus, jeigu:

25.1. ikiteisminio tyrimo pareigūnas nesutinka su tyrimui vadovaujančio prokuroro žodiniu nurodymu ar pavedimu ir apie tai informuoja ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovą, kuris turi teisę reikalauti, kad prokuroras duotų rašytinį nurodymą ar pavedimą, ir to reikalauja;

25.2. prokuroras, kuris atlieka ikiteisminį tyrimą, nesutinka su tyrimui vadovaujančio ar aukštesniojo prokuroro žodiniu nurodymu ar pavedimu ir reikalauja duoti rašytinį nurodymą ar pavedimą.

26. Prokuroras, nesutikdamas su tyrimui vadovaujančio ar aukštesniojo prokuroro nurodymu arba pavedimu dėl proceso veiksmų ir sprendimų, ne proceso tvarka apie tai privalo informuoti tokį nurodymą ar pavedimą davusio prokuroro aukštesnįjį prokurorą.

27. Prokuroras, pavesdamas atlikti ikiteisminį tyrimą ar atskirus proceso veiksmus ikiteisminio tyrimo įstaigai, turi teisę nustatyti ikiteisminio tyrimo ar atskirų proceso veiksmų atlikimo terminus ir reikalauti pateikti informaciją apie pavedimo įvykdymą.

28. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas privalo informuoti prokurorą apie pavedimo įvykdymą arba apie priežastis, dėl kurių pavedimas nebuvo įvykdytas.

29. Jeigu pavedimas neįvykdomas per nustatytą terminą, prokuroras turi teisę reikalauti rašytinio ikiteisminio tyrimo pareigūno paaiškinimo.

30. Veiksmus, kurie BPK priskirti prokuroro kompetencijai, prokuroras privalo atlikti pats. Šiuos veiksmus pavesti atlikti ikiteisminio tyrimo pareigūnui prokuroras gali tik BPK nustatytais atvejais.

31. Prokuroras turi teisę BPK 163 straipsnio tvarka skirti baudą įtariamajam ar liudytojui, jeigu jie neatvyksta dalyvauti procese. Prokuroras taip pat turi teisę skirti baudą ir bet kuriam kitam asmeniui, kuris nevykdo ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro teisėtų nurodymų, duodamų vadovaujantis BPK ar kitais įstatymais, ar trukdo ikiteisminiam tyrimui.

32. Šių rekomendacijų 31 straipsnio nuostata netaikoma ikiteisminio tyrimo pareigūnams, kurie atsisako vykdyti ar neįvykdo teisėtų prokuroro nurodymų. Tokiais atvejais prokuroras gali nurodyti ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovui, kad jis pavestų atlikti tyrimą kitam pavaldžiam pareigūnui ar jų grupei. Prokuroras turi teisę iškelti drausmės bylą teisėtų nurodymų nevykdančiam pareigūnui.

33. Prokuroras turi teisę iškelti drausmės bylą ikiteisminio tyrimo pareigūnui, kuris pažeidė BPK reikalavimus.

34. Prokuroro nutarimą iškelti drausmės bylą ikiteisminio tyrimo pareigūnui ikiteisminio tyrimo įstaigos vadovas gali apskųsti aukštesniajam prokurorui. Aukštesniojo prokuroro priimtas sprendimas atsisakyti patenkinti skundą gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos generaliniam prokurorui arba jo pavaduotojui.

35. Ikiteisminio tyrimo įstaigos vadovas apie drausmės bylos, kuri buvo iškelta ikiteisminio tyrimo pareigūnui, nagrinėjimo rezultatus privalo pranešti drausmės bylą iškėlusiam prokurorui.

36. Sprendimą nebausti ikiteisminio tyrimo pareigūno drausmine tvarka aukštesnysis prokuroras turi teisę apskųsti aukštesniosios arba centrinės ikiteisminio tyrimo įstaigos vadovui.

37. Ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovas, turėdamas visas BPK įtvirtintas ikiteisminio tyrimo pareigūno teises ir pareigas, pagal savo kompetenciją:

37.1. organizuoja ir kontroliuoja skundų, pareiškimų ir pranešimų apie nusikalstamas veikas priėmimą, registravimą ir proceso sprendimų dėl jų priėmimą laiku;

37.2. organizuoja ir kontroliuoja ikiteisminio tyrimo veiksmų atlikimą;

37.3. užtikrina, kad jam pavaldūs ikiteisminio tyrimo pareigūnai ikiteisminį tyrimą atliktų per trumpiausią laiką ir atskleistų nusikalstamą veiką;

37.4. tinkamai paskirsto darbo krūvį pavaldiems ikiteisminio tyrimo pareigūnams;

37.5. paveda atlikti ikiteisminį tyrimą vienam ar keliems pavaldiems pareigūnams;

37.6. susipažįsta su jam pavaldžių pareigūnų atliekamų ikiteisminių tyrimų medžiagomis ir paveda pavaldiems ikiteisminio tyrimo pareigūnams atlikti tyrimo veiksmus;

37.7. organizuoja ir kontroliuoja prokuroro nurodymų, pavedimų dėl proceso veiksmų ir sprendimų vykdymą;

37.8. jeigu nesutinka su ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio prokuroro nurodymu ar pavedimu dėl proceso veiksmų ir sprendimų, apie tai informuoja aukštesnįjį prokurorą.

38. Ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovo nurodymai ir pavedimai dėl ikiteisminio tyrimo negali prieštarauti ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio prokuroro nurodymams ir pavedimams. Jeigu ikiteisminio tyrimo pareigūnas nesutinka su ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovo nurodymais ir pavedimais, ne proceso tvarka gali juos skųsti ikiteisminiam tyrimui vadovaujančiam prokurorui.

Priedo pakeitimai:

Nr. [I-86](#), 2008-06-19, Žin., 2008, Nr. 72-2783 (2008-06-26), i. k. 108503AISAK0000I-86

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
generalinio prokuroro
2004 m. vasario 25 d.
įsakymu Nr. I-40

REKOMENDACIJOS DĖL NUSIKALSTAMŲ VEIKŲ, PADARYTŲ LAIVUOSE TOLIMOJO PLAUKIOJIMO METU, IKITEISMINIO TYRIMO

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#)) 165 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad ikiteisminį tyrimą taip pat atlieka tolimajame plaukiojime esančių jūros laivų kapitonai – dėl laivo įgulos narių ir keleivių nusikalstamų veikų.

2. Įstatymas ikiteisminio tyrimo funkcijas paveda atlikti ne įstaigai, o nurodytas pareigas užimančiam asmeniui, todėl laivo kapitonas negali pavesti ikiteisminio tyrimo funkcijas atlikti kitam įgulos nariui.

3. Tolimojo plaukiojimo kapitonai atlieka ikiteisminį tyrimą dėl visų nusikalstamų veikų, kurias padaro laivo įgulos nariai ar keleiviai, tolimojo plaukiojimo metu.

4. BPK 165 str. 2 d. reikalavimas taikomas tik laivuose, plaukiojančiuose su Lietuvos valstybės vėliava tarptautiniais maršrutais, nepriklausomai nuo jų nuosavybės rūšies.

5. Laivo kapitonui pavedama atlikti ikiteisminį tyrimą tik tada, kai laivas išvykęs į tolimojo plaukiojimo reisą, o teisėsaugos pareigūnai neturi galimybių atvykti į laivą ir atlikti jame būtinus ikiteisminio tyrimo veiksmus.

6. Laivuose, plaukiojančiuose su Lietuvos valstybės vėliava vidaus maršrutais arba esančiuose teritoriniuose vandenyse, BPK 165 str. 2 d. nuostatos netaikomos. Nusikalstamas veikas tokiais atvejais tiria kitos, BPK 165 str. 1 d. išvardytos, ikiteisminio tyrimo įstaigos.

7. Lietuvos valstybinės sienos įstatyme nustatyta, kad Lietuvos Respublikos teritorinės jūros plotis yra 12 jūrmylių.

8. Jeigu laive su Lietuvos valstybės vėliava, esančiame kitos valstybės teritorinėje jūroje arba stovinčiame užsienio uoste, padaryta nusikalstama veika, laivo kapitonas taip pat privalo atlikti ikiteisminį tyrimą.

9. Pakrantės valstybės baudžiamoji jurisdikcija kitos valstybės laive paprastai nevykdoma, išskyrus tokius atvejus:

- a) jeigu nusikaltimo padariniai liečia pakrantės valstybę;
- b) jeigu nusikaltimas trikdo šalies ramybę arba teritorinės jūros, uosto gerą tvarką;
- c) jeigu laivo kapitonas arba valstybės, su kurios vėliava plaukioja laivas, diplomatinis atstovas ar konsulato pareigūnas paprašo vietos valdžios institucijų pagalbos;
- d) jeigu tokios priemonės reikalingos užkirsti kelią prekybai narkotinėmis, psichotropinėmis medžiagomis.

10. Jeigu ikiteisminį tyrimą atliekančiam laivo kapitonui prireikia kreiptis paramos į užsienio valstybės valdžios institucijas, jis privalo kreiptis į artimiausią Lietuvos atstovybę (konsulatą). Lietuvos atstovybės (konsulato) nurodymai dėl bendradarbiavimo su užsienio valstybės institucijomis atliekant ikiteisminį tyrimą yra privalomi.

11. Dokumentai, gauti iš užsienio valstybių valdžios atstovų, turi būti nustatyta tvarka legalizuoti. Nelegalizuotus dokumentus prie bylos galima pridėti tik išimtiniais atvejais, jeigu jų legalizacija negalima. Priežastys, dėl kurių medžiaga negali būti legalizuota, nurodomos kapitono tarnybiniame pranešime.

12. Ikiteisminio tyrimo organizatorius ir vadovas yra prokuroras, kurio nurodymai laivų kapitonams ikiteisminio tyrimo klausimais yra privalomi (BPK 164, 170, 171, 172 str.).

II. IKITEISMINIO TYRIMO PRADŽIA

13. Ikiteisminis tyrimas pradedamas:

1) gavus skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką;
 2) jeigu ikiteisminio tyrimo pareigūnas – laivo kapitonas – pats nustato nusikalstamos veikos požymius ir surašo tarnybinį pranešimą (BPK 166 str.). Dėl nusikalstamų veikų, numatytų BPK 167 str., ikiteisminis tyrimas gali būti pradėtas tik pagal nukentėjusiojo skundą ar jo teisėto atstovo pareiškimą, ar prokuroro reikalavimą.

14. Visi asmenys, atvykę pranešti apie nusikalstamą veiką, turi būti nedelsiant priimti laivo kapitono. Apie pranešamą nusikalstamą veiką turi būti surašomas protokolas – pareiškimas, kuriame asmuo pasirašytinai įspėjamas apie atsakomybę pagal BK 236 straipsnį dėl melagingo įskundimo ar pranešimo apie nebūtą nusikalstamą veiką. Surašius protokolą – pareiškimą, tuoj pat pradedamas ikiteisminis tyrimas.

15. Baudžiamojo proceso kodekse nenumatyta pareiškime, pranešime nurodytų aplinkybių patikrinimo stadija, taip pat nereikia prieš pradedant ikiteisminį tyrimą surašyti nutarimą iškelti baudžiamąją bylą, priimti ją savo žinion. Ikiteisminis tyrimas pradedamas užrašius pareiškime, pranešime rezoliuciją pradėti ikiteisminį tyrimą.

16. Rezoliucijoje pradėti ikiteisminį tyrimą turi būti nurodyta:

16.1. dėl kokios konkrečios nusikalstamos veikos (nurodyti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (Žin., 2000, Nr. [89-2741](#)) (toliau – BK) straipsnį) pradedamas ikiteisminis tyrimas;

16.2. rezoliuciją užrašiusio asmens pareigos, vardas, pavardė, parašas;

16.3. rezoliucijos užrašymo data.

17. Jeigu skunde, pareiškime ar pranešime nurodyti faktai gali būti vertinami kaip akivaizdžiai neteisingi, laivo kapitonas gali paprašyti pareiškėjo tuoj pat raštu patikslinti apie padarytą nusikalstamą veiką nurodytus faktus.

18. Jeigu ir po patikslinimo lieka akivaizdu, kad skunde, pareiškime ar pranešime apie padarytą nusikalstamą veiką nurodyti faktai yra akivaizdžiai neteisingi, laivo kapitonas gali atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą (BPK 168 str.), surašyti motyvuotą nutarimą atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, kurio nuorašą per 24 valandas privalo išsiųsti Klaipėdos miesto apylinkės prokurorui. Nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą nuorašas taip pat įteikiamas skundą, pareiškimą ar pranešimą padavusiam asmeniui. Nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą turi būti surašytas ne vėliau kaip kitą dieną po skundo, pareiškimo ar pranešimo gavimo, o jei buvo būtina patikslinti nurodytus faktus, ne vėliau kaip kitą dieną po patikslinimo gavimo.

19. Ikiteisminis tyrimas dėl nusikalstamų veikų, išvardytų BPK 407 str., neatliekamas, išskyrus BPK 409 str. numatytus atvejus. Apie tai turi būti pranešta asmeniui, padavusiam tokį skundą ar pareiškimą, ir išaiškinta jo teisė kreiptis į teismą privataus kaltinimo tvarka.

20. Apie ikiteisminio tyrimo pradžią ne vėliau kaip kitą dieną raštu turi būti pranešta asmeniui, padavusiam skundą, pareiškimą ar pranešimą.

21. Apie visus ikiteisminio tyrimo pradžios atvejus ne vėliau kaip kitą dieną turi būti pranešta Klaipėdos miesto apylinkės vyriausiajam prokurorui.

22. Pranešime prokurorui nurodoma:

22.1. laivo pavadinimas, laivo kapitono vardas, pavardė;

22.2. baudžiamosios bylos numeris ir vada ją pradėti (skundas, pareiškimas, pranešimas apie nusikalstamą veiką, tarnybinis pranešimas);

22.3. pareiškėjo (nukentėjusiojo) asmens duomenys;

22.4. trumpas įvykio aprašymas, nurodant įvykio vietą, laiką, aplinkybes;

22.5. nusikalstamos veikos, dėl kurios pradėtas ikiteisminis tyrimas, kvalifikavimas (BK straipsnis);

22.6. ar nustatytas asmuo (asmenys), padaręs nusikalstamą veiką;

22.7. galimo įtariamojo (įtariamųjų) asmens duomenys.

23. Dėl specifinių aplinkybių laivo kapitonas negali atlikti daugelio tyrimo veiksmų, kuriems atlikti reikia teisėjo sankcijos, sutikimo arba kuriuos atliekant privalo dalyvauti įtariamojo advokatas (gynėjas).

24. Atlikęs galimus neatidėliotinus tyrimo veiksmus, laivo kapitonas, kaip ikiteisminio tyrimo pareigūnas, turi imtis visų įmanomų priemonių bylą, daiktinius įrodymus ir kitą galimą medžiagą kuo skubiau perduoti Klaipėdos miesto apylinkės vyriausiajam prokurorui.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras, Įsakymas

Nr. [I-86](#), 2008-06-19, Žin., 2008, Nr. 72-2783 (2008-06-26), i. k. 108503AISAK0000I-86

Dėl Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2004 m. vasario 25 d. įsakymo Nr. I-40 "Dėl rekomendacijų patvirtinimo" pakeitimo